

NOTITIE

Onderwerp : VWS internetconsultatie Wetsontwerp abonnementstarief Wmo 2015
Van : VNG
Aan : VWS
Datum : 27 juni 2018

Hierbij de reactie(s) van de VNG en 18 gemeenten op de VWS Internetconsultatie wetsontwerp abonnementstarief Wmo 2015.

1. Reactie VNG:

In het kort:

Het dringende verzoek vanuit de VNG is om het abonnementstarief niet in te voeren. Onder het motto "beter ten halve gekeerd, dan ten hele gedwaald":

De maatregel is overbodig: veel gemeenten hebben al mogelijkheden om de zorgkosten voor mensen met een middeninkomen te beperken;

De maatregel kost veel belastinggeld en gaat ten koste van de voorzieningen voor de kwetsbare burgers. Alle uitgaven van gemeenten aan het abonnementstarief, boven de € 145 miljoen die het kabinet compenseert, zullen ten koste gaan van overig Wmo-voorzieningen;

In de Wmo zijn geen mogelijkheden om ongewenste aanzuigende werking van het abonnementstarief te dempen;

Het bemoeilijkt het werk van gemeenten om die mensen die hun hulp, ondersteuning, aanpassing, zelf kunnen regelen (en reeds regelen), te stimuleren om dat ook daadwerkelijk te (blijven) doen;

Het doel om de middeninkomens met stapeling van zorgkosten te ontzien kan veel eenvoudiger en goedkoper bereikt worden met een aanpassing van de huidige eigen bijdrage regeling;

Door het abonnementstarief groeit het verschil in eigen bijdragen tussen Wmo en Wlz. Mensen blijven daardoor om de verkeerde reden gebruik maken van de Wmo.

Het doel is positief maar deze maatregel is daarvoor niet nodig

Gemeenten steunen het doel om de eigen bijdrage systematiek te vereenvoudigen en de zorgkosten van de mensen met een midden inkomen te verminderen. Gemeenten vinden echter het abonnementstarief daarvoor een te extreem instrument. Veel gemeenten hebben vanaf 2015 zelf een eigenbijdragebeleid ontwikkeld, passend bij de gedachte dat gemeenten hun burgers het beste kennen en goed wie op welke wijze het beste geholpen kan worden. De invoering van het abonnementstarief doorkruist dit beleid. De huidige inkomensafhankelijke eigen bijdrageregeling

biedt voldoende mogelijkheden om bepaalde inkomensgroepen een lagere eigen bijdrage te laten betalen. Dat kan onder andere door de parameters bij te stellen voor bepaalde doelgroepen, of voor voorzieningen geen of een lagere eigen bijdrage vast te laten stellen door het CAK. Gemeenten hebben ook de mogelijkheid om zelf individueel financieel maatwerk in te zetten, bijvoorbeeld wanneer mensen wel een redelijk inkomen hebben, maar een lage betalingscapaciteit door onder meer hoge zorgkosten. Veel gemeenten zetten al die mogelijkheden nu al in en kunnen daar nog meer aan doen.

Het abonnementstarief pakt slecht uit voor de kwetsbare burgers

Het abonnementstarief heeft als consequentie dat alle burgers met een beperking, ongeacht of ze financieel zelfredzaam zijn en ongeacht of ze wel of geen hoge zorgkosten hebben met een vast laag bedrag onbeperkt toegang hebben tot alle beschikbare Wmo voorzieningen. Het huidige eigen bijdrage stelsel daarentegen bevat een financiële prikkel waardoor inwoners de afweging maken wat voor hen het voordeligst is, de voorziening zelf regelen en betalen of de eigen bijdrage voor de Wmo betalen. Het is mede dankzij de eigen bijdrage regeling dat gemeenten de afgelopen jaren vooruitgang hebben geboekt met het gekanteld werken en inwoners kunnen motiveren om hun eigen mogelijkheden te benutten. Het principe van “de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten” dat een centrale gedachte was achter de Wmo 2015, wordt met het abonnementstarief volledig en onomkeerbaar doorbroken. Met een standaard tarief van 17,50 per 4 weken maken inwoners geen afweging meer om een voorziening zelf te regelen. In plaats daarvan zullen burgers redeneren dat zij een dief van eigen portemonnee zijn als zij niet bij de gemeente aankloppen. Wij verwachten dat dit effect met name bij de huishoudelijke hulp zal optreden en ook bij vervoersvoorzieningen en woningaanpassingen. Gemeenten vinden dat zij er in de eerste plaats zijn om een helpende hand te bieden aan inwoners die om allerlei redenen onvoldoende kunnen participeren of onvoldoende zelfredzaam zijn. Vaak hebben deze burgers meerdere problemen, waaronder ook een lager inkomen.

Hogere uitgaven voor gemeenten/minder voorzieningen

Het rijk compenseert gemeenten voor het verlies van inkomsten uit eigen bijdragen en voor de aanzuigende werking met een bedrag van € 145 miljoen per jaar. Het CPB heeft de totale kosten van de maatregel nu geraamd op € 190 miljoen per jaar. Dit zal ertoe leiden dat gemeenten dit tekort zullen moeten opvangen en dit zal ten koste gaan van de voorzieningen van de huidige gebruikers van de Wmo. Zij betalen nu al vaak de laagste bijdrage van € 17,50 maar krijgen straks wel noodgedwongen soberdere voorzieningen. In het totaal is er een bedrag van 190 miljoen euro aan gemeenschapsgeld nodig voor een maatregel die slecht uitpakt voor burgers die de ondersteuning echt nodig hebben en grotendeels terecht gaat komen bij burgers die het niet nodig hebben.

Geen instrumenten beschikbaar om de onbedoelde aanzuigende werking tegen te gaan

De afspraak tussen de minister en de VNG, dat er maatregelen ontwikkeld zouden worden om te voorkomen dat de Wmo een open einde regeling zou worden, is niet nagekomen. Gemeenten hebben geen instrumenten om de hierboven genoemde onbedoelde aanzuigende werking van de maatregel te beheersen. Het wetsvoorstel bevat weliswaar een mogelijkheid dat het rijk via een AMvB maatregelen zou kunnen nemen als uit een monitor blijkt dat er sprake is van een onbedoelde aanzuigende werking. Het is onduidelijk welke maatregelen dat zouden kunnen zijn.

In het overleg met de minister hebben de gemeenten eerder de “eigen krachttoets” geïntroduceerd. Geen harde inkomensgrens, maar maatwerk waarbij in de toegang tot de ondersteuning ook naar het inkomen gekeken kan worden. Een harde inkomensgrens in de Wmo leidt er toe dat niet alle burgers meer toegang hebben tot de Wmo. Dat is niet gewenst. Het uitzonderen van bepaalde voorziening(en) van het abonnementstarief is nog een optie (bijvoorbeeld de huishoudelijke hulp), maar dit gaat weer ten koste van de eenvoud. De minister wil(de) dit trouwens ook niet. En ook al zou er een beheersmaatregel genomen kunnen worden, dan zijn we paar jaar verder voordat deze van kracht is. Dan is het financiële probleem bij gemeenten al opgetreden

Het abo tarief kan sommige gebruikers meer gaan kosten

Wij verschillen van mening met het Kabinet dat het abonnementstarief eenvoudiger is dan de huidige eigen bijdrage regeling. De eenvoud zit hem in het feit dat alle maatwerkvoorzieningen en een groot aantal algemene voorzieningen onder het abonnementstarief gaan vallen. Veel algemene voorzieningen echter zijn nu gratis toegankelijk voor burgers, denk aan sociale wijkteams, inloopvoorzieningen en brede dagbestedingsvoorzieningen. Veel burgers maken alleen gebruik van één van deze voorzieningen en kunnen dan straks een abonnementstarief gaan betalen terwijl ze nu niets betalen. Gemeenten kunnen in de verordening uitzonderingen maken, maar dat gaat ten koste van de eenvoud van het abo tarief. Algemene voorzieningen kunnen verschillen per stadsdeel of wijk en in de tijd: er is geen eenduidigheid. Het onderbrengen in, of het uitzonderen van algemene voorzieningen in het abonnement wordt voor gemeenten (maar ook aanbieders van de algemene voorzieningen) een administratief gedrocht.

Wij pleiten er ten zeerste voor dat de algemene voorzieningen buiten het abonnementstarief blijven en gemeenten daar zelf beleid voor kunnen blijven maken. Bepaal dit niet landelijk!

Zorgval

Met de invoering van het abonnementstarief in de Wmo zal het verschil in eigen bijdragen tussen Wmo en Wlz nog groter worden dan het nu al is. We zien nu al dat veel mensen met een grote zorgbehoefte die aanmerking zouden kunnen komen voor een Wlz indicatie daarvan afzien vanwege de eigen bijdrage in de Wlz. Bovendien is de zorg die vanuit de Wlz geleverd wordt aan mensen die thuis wonen vrijwel hetzelfde of soms zelfs minder in omvang dan wat vanuit de Zvw en Wmo wordt geleverd. Gemeenten leveren een belangrijke bijdrage aan het doel om kwetsbare ouderen zo lang en goed mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen, maar zien dat zij nu steeds meer verantwoordelijkheid krijgen voor mensen die eigenlijk in de Wlz thuishoren.

2. Hieronder zijn de reacties van 18 gemeenten. Deze zijn integraal opgenomen. Deze reacties zijn, voor zover wij weten, voor een deel ook rechtstreeks ingediend bij VWS.

De reacties van de gemeenten ondersteunen het standpunt en de inzet van de VNG en een aantal reacties geven voorstellen ter verbetering.

Gemeente Lelystad

- De gemeente Lelystad is van mening dat de voorgestelde maatregel niet aansluit bij het uitgangspunt van de eigen verantwoordelijkheid in de Wmo. De verwachting is dat de maatregel een aanzuigende werking zal hebben op het gebruik van een aantal maatwerkvoorzieningen. Dit zal met name gelden voor woningaanpassingen, huishoudelijke ondersteuning en de verstrekking van scootmobielen. De gemeente zit dat mensen nu, met wat hogere inkomens, er dikwijls voor kiezen deze ondersteuning zelf te regelen en hiervoor geen beroep te doen op de Wmo.
- Het beroep op de Wmo zal in de komende jaren aanzienlijk toenemen als gevolg van de vergrijzing en extramuralisering. De gemeente staat voor de uitdaging om ook in de toekomst goede ondersteuning te blijven bieden aan de groeiende groep kwetsbare inwoners. Dit zal aanzienlijk worden bemoeilijkt als er daarnaast, als gevolg van de invoering van het abonnementstarief, als ook inwoners die zich nu zelf redden, een beroep gaan doen op de Wmo.
- De financiering van het sociaal domein staat nu al onder grote druk en de gemeente verwacht dat dit als gevolg van het abonnementstarief verder onder druk komt te staan. Per saldo zal dit dan ten koste gaan van de dienstverlening voor de inwoners.
- Het nadrukkelijke verzoek aan de minister is om het abonnementstarief niet in te voeren. Maar als het toch wordt ingevoerd een aantal maatwerkvoorzieningen, waarvoor mensen nu dikwijls ook zelf een oplossing zoeken, hiervan uit te sluiten. Daarbij denken wij, naast het vervoer, BW, woningaanpassingen, huishoudelijke ondersteuning en de verstrekking van de scootmobiel.

De gemeente Bernheze

- De gemeente staat negatief tegenover het invoeren van het abonnementstarief in de Wmo.
- Door het invoeren van dit abonnementstarief zal een deel van onze burgers die op dit moment zelf de benodigde hulp inkopen, een beroep gaan doen op de Wmo.
- Voor diegenen die voldoende inkomen en vermogen hebben om dit zelf te bekostigen, vindt de gemeente dit geen wenselijke zaak.
- De Wmo 2015 is juist gebaseerd op het feit dat burgers in eigen kracht worden gezet en zelf een oplossing zoeken daar waar dat mogelijk is.
- Het invoeren van deze maatregel is tegenstrijdig met deze "eigen kracht" gedachte.
- De invoering van het abonnementstarief biedt ook geen oplossing voor mensen met een laag inkomen / vermogen, die niet in staat zijn om de (beperkte) eigen bijdrage van € 17,50 per 4 weken te betalen.

De gemeente Oss

- Staat negatief tegenover het invoeren van het abonnementstarief in de Wmo.
- Door het invoeren van dit abonnementstarief zal een groot gedeelte van de burgers die op dit moment zelf de benodigde hulp inkopen een beroep gaan doen op de Wmo.
- Dit komt doordat de financiële prikkel van de eigen bijdrage grotendeels wegvalt.
- Het wordt op deze manier voor alle burgers aantrekkelijker om hulp aan te vragen bij de gemeente in plaats van zelf voor een oplossing zorg te dragen.
- De Wmo 2015 is juist gebaseerd op het feit dat burgers in eigen kracht worden gezet en zelf een oplossing zoeken daar waar dat mogelijk is.
- Het invoeren van deze maatregel is dus tegenstrijdig met deze “eigen kracht” gedachte.
- Door de invoering van dit abonnementstarief zal er een grote verschuiving plaatsvinden richting de Wmo. Dit brengt hoge kosten met zich mee. Zowel de daadwerkelijke kosten als de uitvoeringskosten gaan hierdoor fors omhoog.
- Verder is de gemeente het oneens met het feit dat zij voor een groot gedeelte op moeten draaien voor de toenemende kosten. Dit zal ten koste gaan van de burgers die niet in staat zijn om op eigen kracht de benodigde hulp in te kopen. Dit zal uiteindelijk tot gevolg hebben dat de gemeenten moeten gaan bezuinigen op de aangeboden Wmo regelingen.

Gemeenten Oldebroek, Elburg en Nunspeet:

- Het abonnementstarief van € 17,60 per vier weken is voor inwoners, cliëntondersteuners en hulpverleners een eenvoudig instrument, wat helder uit te leggen is.
- Door te kiezen voor een abonnementsvorm wordt echter gebroken met een eigen bijdrage naar draagkracht. De invoering van een vast abonnementstarief van € 17,60 euro zal leiden tot een forse toename van de hulpvraag en dus ook de kosten.
- Deze toename is door gemeenten niet te beïnvloeden. Inwoners met midden- en hogere inkomens, die nu de ondersteuning zelf regelen, gaan sneller een beroep op de gemeente doen.
- Het is noodzakelijk dat de lagere inkomsten (uit eigen bijdrage) en de meeruitgaven (toename aanvragen) door het rijk volledig gecompenseerd worden.
- De financiering voor de gemeenten middels cofinanciering zal de lagere opbrengst aan eigen bijdrage plus de meerkosten voor gemeenten door een toename van de vraag niet dekken. Er zijn straks minder inkomsten en er zijn hogere uitgaven voor gemeenten, als gevolg van deze maatregel.
- De AMvB reële prijs Wmo (najaar 2017) heeft eerder al geleid tot budgettaire gevolgen voor gemeenten die niet door het rijk gecompenseerd zijn. De combinatie met de nu voorliggende AMvB zal leiden tot grotere budgettaire gevolgen. In een bestuurlijk overleg met de vorige staatssecretaris van VWS is in 2017 geconcludeerd dat het vorige kabinet hiervoor geen oplossing kan bieden maar dat dit een zaak is voor het nieuwe kabinet. In de maartcirculaire 2018 zien de gemeente dit helaas niet terug.

Gemeente Boxmeer:

- De maatregel lijkt een sympathieke gedachte, maar is het niet.
- Het haalt de hele gedachte achter de participatiesamenleving onderuit.

- De prikkel voor veel mensen om ondersteuning en voorzieningen zelf te regelen valt immers weg. Voor hen wordt het veel goedkoper om gebruik te maken van Wmo-voorzieningen terwijl ze het nu prima kunnen betalen.
- Straks kost een scootmobiel de inwoner maar € 17,50 per 4 weken ongeacht het inkomen. Voor dit bedrag kan ook periodiek huishoudelijke hulp verkregen worden. Wie wil dit niet als de beperkingen als gevolg van het ouder worden gaan toenemen.
- De minister van VWS geeft in een brief van 1 juni 2018 aan de voorzitter van de Tweede Kamer aan dat een toename van het gebruik van Wmo-voorzieningen een beoogd effect is van het Kabinet (!).
- Het haalt echter de motivatie onderuit om inwoners gebruik te laten maken van de eigen kracht en laat nu dat juist de basis zijn van de nieuwe Wmo.
- Het Kabinet kiest er voor om deel van de rekening bij de gemeenten te leggen. Gevolg is dat er op termijn weer bezuinigd moet worden omdat weer veel meer mensen gebruik maken van de Wmo-regelingen terwijl ook een groot deel het prima zelf zou kunnen regelen. Dit zal ten koste gaan van de mensen die het niet zelf kunnen regelen. Op termijn zal dit leiden tot versoering van de geboden voorzieningen en ondersteuning omdat er (te) veel inwoners gebruik maken van de aangeboden Wmo-regelingen.
- De geschiedenis lijkt zich te herhalen. Ook nu wordt kort na een decentralisatie de beleidsruimte van gemeenten aanzienlijk beknot. Dit terwijl de huidige gemeentelijke Wmo-praktijk goed en doelmatig functioneert.

Gemeente Zeewolde

- De regeling druist in tegen de Wmo filosofie, biedt géén soelaas voor de stapeling van zorgkosten en leidt structureel tot lager inkomsten en hogere uitgaven.
- Voor de lagere inkomsten worden gemeenten voor de helft gecompenseerd door een structurele verhoging van het Gemeentefonds.
- De aanzuigende werking van deze maatregel is op voorhand lastig in te schatten. Hiervoor vindt geen financiële compensatie plaats. In een relatief welgestelde gemeente dient terdege rekening gehouden te worden met een substantiële verhoging van de uitgaven voor hulp bij het huishouden.

Gemeente Best

- Onderschrijven het standpunt van de VNG ten aanzien van het voorstel van het kabinet tot een vaste eigen bijdrage aan Wmo-voorzieningen.
- Het is niet juist dat de gemeenschap gaat meebetalen aan voorzieningen voor mensen met hogere inkomens, die de huishoudelijke hulp en andere Wmo-voorzieningen al jaren-lang zelf betalen.
- Dat heeft een aanzuigende werking en zal uiteindelijk ten koste gaan van mensen die dit niet zelf kunnen betalen.
- De huidige methode van meebetalen al naargelang inkomen en vermogen is rechtvaardiger en eerlijker.
- Bovendien brengt de voorgestelde maatregel voor de gemeenten veel te veel financiële risico's met zich mee.
- Het is niet juist dat dit van bovenaf wordt opgelegd.

De gemeenten Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Roosendaal, Rucphen en Zundert

- In strijd met de uitgangspunten: behoudens het feit dat de gemeenten om specifieke redenen geen eigen bijdrage toepassen op de maatwerkvoorziening begeleiding (en Roosendaal ook op de huishoudelijke hulp) wordt de mening van de VNG gedeeld dat de voorgenomen wetswijzing in strijd is met het uitgangspunt van de eigen verantwoordelijkheid in de Wmo. In de gezamenlijke visie, verwoord in 'Goed voor Elkaar' zijn de vier belangrijkste beleidsdoelstelling:
 - We gaan uit van de eigen kracht van onze burgers;
 - We werken zoveel mogelijk vanuit de eigen regie van onze burgers;
 - We werken volgens het principe één gezin, één plan, één regisseur;
 - We ontzorgen en laten het normale leven leidend zijn.

In het verlengde van dit uitgangspunt van de Wmo en het visiedocument van de gemeenten zou iemand die een voorziening zelf kan regelen en bekostigen geen aanspraak moeten kunnen maken op een Wmo-voorziening.

- Geen noodzaak als maatregel om stapeling van zorgkosten te voorkomen: Het voorkomen van een stapeling van zorgkosten voor mensen die langdurig zorg of ondersteuning nodig hebben is een nobel streven. Hiervoor is het komen tot een abonnementstarief niet noodzakelijk, omdat wij al jaren een eigenbijdragebeleid voeren waarmee wij dit doel al nastreven/bereiken.
- Financiële risico's gemeenten: Dat gebroken wordt met het principe 'bijdrage naar draagkracht' zal zeker leiden tot een toename van de vraag naar voorzieningen. Er is zeker sprake van een niet te calculeren aanzuigende werking. Dit leidt tot extra kosten voor gemeenten (denk hierbij ook aan een noodzakelijke capaciteitsuitbreiding om aan de toenemende aanvragen te voldoen). Daar tegenover staat een lagere opbrengst aan eigen bijdragen. Vooralsnog is in de circulaires aangegeven dat gemeenten hier niet voldoende in gecompenseerd gaan worden.
- Conclusie: *Gelet op onze bovenstaande argumenten zijn wij geen voorstander van de invoering van de wetswijziging.*

Gemeente Epe.

De invoering van het abonnementstarief Wmo is een zeer wonderbaarlijke ontwikkeling. Hieronder beschrijven we waarom.

Geen maatregel om stapeling te verminderen

In het regeerakkoord 2017-2021 "Vertrouwen in de toekomst" wordt het Wmo abonnementstarief benoemd als maatregel om de stapeling van eigen betalingen in de (langdurige) zorg en ondersteuning te verminderen. Deze maatregel is echter onnodig om een stapeling van zorgkosten tegen te gaan. Als gemeente voeren we namelijk al jaren een eigenbijdrage-beleid waarbij rekening wordt gehouden met onder andere iemands inkomen en de samenstelling van iemands

huishouden. Inwoners betalen daarbij nooit meer dan hun eigen draagkracht voor een maatwerkvoorziening.

Wetsvoorstel gaat in tegen gedachtegoed Wmo

Verder staat het wetsvoorstel haaks op het uitgangspunt van de Wmo dat mensen worden aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid. Dit leidt ertoe dat inwoners minder worden aangezet tot het benutten van hun eigen kracht en nodigt ze niet meer uit om initiatief te nemen om zelf hun problemen op te lossen. We hebben de afgelopen jaren als gemeente veel energie gestoken in het overbrengen van het gedachtegoed van de Wmo. Met dit voorstel lijkt het kabinet een streep te zetten door deze ingezette 'Kanteling'. Ook zal het abonnementstarief voornamelijk een voordeel bieden aan de meer welgestelde inwoners, want de minder welgestelde inwoners profiteerden al van een periodebijdrage van € 17,50 per 4 weken.

Financiële gevolgen

Voor gemeenten heeft de invoering van het Wmo abonnementstarief grote financiële gevolgen. Dit omdat gemeenten minder inkomsten zullen krijgen vanuit de eigen bijdrage. Ook verwachten we dat het abonnementstarief een grote aanzuigende werking gaat hebben. De maatregel leidt er namelijk toe dat inwoners met hogere inkomens, die bijvoorbeeld de huishoudelijke hulp al jarenlang zelf betalen, aanspraak kunnen maken op hulp op kosten van de gemeenschap. Dat gaat ten koste van de mensen die dit niet zelf kunnen regelen en betalen. Inwoners kunnen met de invoering van het abonnementstarief immers erg goedkoop een maatwerkvoorziening krijgen via de gemeente.

Uitvoerbaarheid wetsvoorstel

Het klopt dat een vast tarief van € 17,50 per maand zorgt voor eenvoud en minder administratieve lasten. Toch is er nu nog veel onduidelijkheid over de uitvoering van het wetsvoorstel. Wie gaat de eigen bijdrage innen? Welke voorzieningen vallen hieronder en welke niet? Geldt het wetsvoorstel ook voor algemene voorzieningen? Veel details zijn nog onduidelijk en worden nog niet helder. Aangezien het wetsvoorstel op 1-1-2019 van kracht moet zijn, hopen wij snel op meer duidelijkheid.

Gemeente Apeldoorn

Vraag 1 consultatie: Is het voorstel effectief in het te bereiken doel en heeft u nog suggesties tot verbetering van de voorgestelde maatregel.

- Nee. Het voorstel is niet effectief.
 - Deze maatregel gaat in tegen de kern van de Wmo.
 - Gemeenten konden door middel van eigen bijdrage beleid stapeling van zorgkosten al voorkomen.
 - Abonnementstarief leidt voor een bepaalde groep inwoners tot meer zorgkosten.
 - Deze maatregel maakt de zorgval alleen maar groter.
 - Meerpersoonhuishoudens betalen in nieuwe voorstel helemaal geen eigen bijdrage meer.

- Het is voor gemeenten nog niet mogelijk de aanzuigende werking te dempen.
- Het is voor gemeenten onmogelijk te controleren op kostprijs.

Redenen uitgewerkt:

- Dit voorstel gaat volledig in tegen de kern van de Wmo. De Kanteling wordt terug gedraaid met deze maatregel: zorg van de gemeente wordt “de goedkoopste” optie, wat elke prikkel om zelf zorg of ondersteuning te regelen wegneemt. Hierdoor wordt een aanzuigende werking verwacht: dit betekent meer cliënten, terwijl gemeenten hiervoor niet gecompenseerd worden. Uiteindelijk zal dit mogelijk leiden tot een bezuinigingsslag bij gemeenten, wat ten koste gaat van de kwetsbare mensen die niet in staat zijn (volledig) zelfredzaam te zijn. Er is geen prikkeling voor inwoners om zelf hun ondersteuning te regelen, als de gemeente op alle manieren de goedkoopste partij is (en daarbij kwaliteit vraagt aan aanbieders).
- Gemeenten konden door middel van eigen bijdrage beleid stapeling van zorgkosten al voorkomen. Het zijn de mensen met een hoger inkomen die profiteren van deze maatregel; de minima betaalden al de laagst verplichte eigen bijdrage of krijgen deze vergoed via de collectieve verzekering (als gemeenten dit geregeld hebben. Gemeenten hadden al de mogelijkheid maatregelen te treffen voor inwoners met een modaal inkomen die getroffen worden door stapeling van zorgkosten. Veel gemeenten hebben al maatregelen genomen middels eigen bijdrage beleid ter voorkoming van deze stapeling.
- Argument van het ministerie is o.a. regeldruk bij aanbieders beperken. Het is maar de vraag of de regeldruk bij aanbieders minder wordt. Aanbieders hoeven geen data meer aan te leveren bij het CAK, maar moeten dezelfde data nog wel aanleveren bij de gemeente i.v.m. declaratie levering diensten.
- Voor sommige mensen betekent het zelfs een stijging van kosten. Immers, voor algemene voorzieningen betaalt men nu geen eigen bijdrage. Inwoners die alleen van algemene voorzieningen gebruik maken, gaan met deze nieuwe maatregel ineens onder het abonnementstarief vallen. Waar zij eerst geen eigen bijdrage kregen opgelegd, zal dat met deze nieuwe regeling wel het geval zijn.
- Door deze maatregel zal de zorgval alleen maar groter worden (eigen bijdrage Wlz vele malen hoger dan abonnementstarief), de verschillen tussen de eigen bijdragen worden alleen maar groter, waardoor mensen langer voor de Wmo zullen kiezen, ook wanneer zij eigenlijk andere zorg nodig hebben.
- De doelgroep (mensen in gezinnen) die benoemd wordt is sinds vorig jaar al gecompenseerd (meerpersoonshuishoudens betaalden vanaf 2017 al minder eigen bijdrage Wmo) en tevens is bijvoorbeeld de eigen bijdrage Wlz voorliggend aan die van Wmo. Een huishouden betaalt dus niet voor beiden een eigen bijdrage.
- De maatregelen om de aanzuigende werking van het abonnementstarief te voorkomen zijn niet voldoende. Gemeenten hebben nu geen mogelijkheid deze aanzuigende werking te

dempen. Een eventuele beheersmaatregel moet nog ontwikkeld worden. Voordat dit het geval is, zijn we jaren verder en zijn er al financiële tekorten ontstaan bij gemeenten.

- In artikel 6 wordt gesteld dat het totaal van bijdragen de kostprijs niet te boven mag gaan. Omdat bij het abonnementstarief geen onderscheid gemaakt wordt tussen vormen van ondersteuning (lees: bijv. een inwoner maakt gebruik van woningaanpassingen EN begeleiding) is het niet vast te stellen wanneer iemand de kostprijs van een woningaanpassing betaald heeft. Immers: welk deel van de €17,50 wordt opgelegd voor de woningaanpassing en welk deel voor de begeleiding? Tevens: zelfs al zou iemand de kostprijs van de woningaanpassing bereiken en hiervoor niet meer hoeven te betalen, blijft dit fictief. Door de andere vormen van ondersteuning die deze persoon ontvangt blijft de eigen bijdrage €17,50. Het is dus onmogelijk voor gemeenten om te controleren op kostprijs en gemeenten kunnen zich niet houden aan dit artikel in de wet. .

Suggesties tot verbetering van voorgestelde maatregel:

- *Kom terug op het abonnementstarief; gemeenten zijn zelf in staat om een stapeling van zorgkosten bij hun inwoners te regelen.*
- Werk duidelijk uit welke middelen gemeenten krijgen om de aanzuigende werking te beperken. Werk artikel 2.3.5. lid b verder uit. Wat mogen gemeenten scharen onder “algemeen gebruikelijk”, wat is “gebruikelijke hulp” en wanneer mogen aanvragen voor maatwerkvoorzieningen door het college worden afgewezen op grond van eerder zelf geregelde voorzieningen. Biedt gemeenten voldoende kaders om dit goed te kunnen regelen en zo de aanzuigende werking te beperken.
- Laat de algemene voorzieningen buiten het abonnementstarief; of biedt gemeenten in ieder geval de mogelijkheid de algemene voorzieningen buiten het abonnementstarief te laten. Door een eigen bijdrage op te leggen gaan inwoners die alleen gebruik maken van algemene voorzieningen er financieel op achteruit, aanbieders van algemene voorzieningen worden tot bureaucratie (registratie) gedwongen en algemene voorzieningen worden hierdoor minder laagdrempelig. Voor onze gemeente geldt leidt de maatregel tot een stijging van zorgkosten; er wordt nu geen eigen bijdrage gerekend voor algemene voorzieningen. Geef daarnaast duidelijkheid over algemene voorzieningen zoals ontmoeten en (arbeidsmatige) dagbesteding. Gaan deze onder het tarief vallen? Of kunnen deze groepen worden uitgesloten van eigen bijdrage? Kunnen gemeenten bepalen dat inwoners geen eigen bijdrage hoeven te betalen voor arbeidsmatige dagbesteding?
- Maak het gemeenten mogelijk huishoudelijke hulp buiten het abonnementstarief te houden;
- Laat woningaanpassingen en hulpmiddelen buiten het abonnementstarief vallen.

Reactie wettekst:

- Artikel 2.1.4., lid 4: wat is de definitie van “algemene voorzieningen ter compensatie van beperkingen in de participatie of zelfredzaamheid waarbij een duurzame hulpverleningsrelatie wordt aangegaan”? Wat is een duurzame hulpverleningsrelatie? Definieer dit verder.
- Artikel 2.3.5., werk uit wat “algemeen gebruikelijk” en “gebruikelijke hulp” omvat.

Gemeente Leeuwarden

- De gemeente staat achter het idee dat zorg en ondersteuning betaalbaar en toegankelijk moet zijn voor de inwoners. Echter deze financiële toegankelijkheid is nu al aanwezig. De eigen bijdrage wordt bepaald op basis van huishoudsamenstelling, inkomen en vermogen. Dit garandeert de financiële toegankelijkheid; ook voor mensen met een laag inkomen. Het huidige voorstel laat alleen de midden- en hogere inkomens er op vooruit gaan. Op dit moment geldt er al een anticumulatieregeling waardoor een huishouden die een eigen bijdrage betaalt voor intramurale zorg geen eigen bijdrage binnen de WMO hoeft te betalen.
- Het wetsvoorstel gaat in tegen de bedoeling van de WMO. Het gaat in de WMO om het meedoen aan het maatschappelijk leven, waarbij van burgers wordt verwacht dat zij zoveel mogelijk zelf oplossen en organiseren. De overheid is het vangnet als dit niet lukt. Het voorstel haalt de gedachte achter de participatiesamenleving onderuit. Inwoners met midden en hogere inkomens die nu zelf hun huishoudelijke hulp regelen voor omstreeks € 120,- per 4 weken, zijn straks een dief van hun eigen portemonnee als ze dit niet via de Wmo gaan regelen voor 17,50 per 4 weken. Ook maakt het niet meer uit of er één of meerdere Wmo voorzieningen worden gebruikt of dat het gaat om een algemene- of een maatwerkvoorziening. De motivatie om de eigen kracht te gebruiken wordt weggenomen. Er wordt gebroken met het principe 'bijdrage naar draagkracht'. Er vindt geen afschaling, maar juist opschaling plaats.
- De verschillen tussen de drie zorgwetten blijven bestaan en worden juist vergroot. Alleen bij de Wmo is het voorstel van een bijdrage van 17,50 per vier weken. Bij de WLZ wordt de eigen bijdrage wel lager, maar blijft deze inkomens- en vermogensafhankelijk. Voor wijkverpleging in de ZVW is geen eigen bijdrage. Het verschil tussen de domeinen blijft en het is opmerkelijk dat bij de WLZ wel de inkomens- en vermogensafhankelijkheid blijft.
- De wegvallende inkomsten, op basis van het huidige gebruik van de Wmo, worden geraamd op € 190 miljoen geraamd. Het Rijk is genegen daar € 145 miljoen van te vergoeden. De rest moet door de gemeenten zelf worden opgebracht. Daarnaast zal de verlaging van de eigen bijdrage gaan leiden tot een toename in de vraag naar voorzieningen. Deze extra kosten zijn op geen enkele manier meegenomen in de CPB berekening. Monitoring is alleen zinvol als het op korte termijn leidt tot een verhoging van compensatie. Vanwege de veel grotere toekomstige vraag naar WMO voorzieningen en onvoldoende financiële compensatie voor gemeenten is er een groot risico dat er op korte termijn nog meer bezuinigd moet worden op de Wmo voorzieningen en het Wmo voorzieningenniveau verlaagd moet worden. Een effect wat niemand met deze wet bedoeld heeft.

Suggesties voor verbetering

- Volledige compensatie voor toename in het aantal voorzieningen en de daarmee gepaarde uitvoeringskosten en verminderde inkomsten gemeenten. Zo kunnen gemeenten het voorzieningenniveau voor alle inwoners op hetzelfde niveau behouden.

- Haal huishoudelijke hulp tot 2,5 uur uit het wetsvoorstel. Deze vorm van ondersteuning wordt vaak door inwoners zelf geregeld. Kom tegemoet aan de lijn van de WMO om de eigen kracht te benutten en laat deze groep niet onder het abonnementstarief vallen. Ook woningaanpassing buiten het wetsvoorstel houden.
- Trek de WLZ en de WMO gelijk wat betreft eigen bijdragen: beide wetten inkomens- en vermogensafhankelijk.